

iskolában a magyar nemzet szellemi regenerációjának és nagyságának a kútfejét tisztelje és becsülje. Ennél Somogyi sem jutott tovább. Ezt sem bizonyítja be, a mit pedig egy önállóan megjelenő füzetből elvárhatnánk; csak épen rámutat, a minek inkább valamely napilap hasábjain lett volna helye.

B. P.

Ein Studienaufenthalt in Paris. Ein Führer für Neuphilologen von Dr. Ph. Rossmann, Oberlehrer an der Oberrealschule zu Wiesbaden. Marburg, N. G. Elwert'sche Verlagsbuchhandlung. 1896.

Az idegen nyelvek elsajátításánál épen azt az elvet állíthatjuk fel, melyet Goethe a «Westöstliche Divan» jeligeül használt:

«Wer das Dichten will verstehen, muss ins Land der Dichtung gehen; wer den Dichter will verstehen, muss in Dichters Lande gehen.»

Közoktatásügyi kormányunk is azt a helyes elvet kezdi belátni, hogy az idegen nyelvet előadó tanár csak úgy működhetik sikeresen, ha alkalmat nyujtanak neki, hogy egy-két évet külföldön tartózkodhassék. E célból alapítottak újabb időben — igaz, hogy csekély összegű: 800 frtos — ösztöndíjakat, oly tanárjelöltek számára, kik egy évig akarnak Párisban tartózkodni a francia nyelv teljes elsajátítása céljából.

A Párist felkereső más országbeli tanárjelöltek számára készült a fenn említett művecske, mely különlenyomat — némi bővítéssel — a szerzőnek a wiesbadeni városi főreáliskola 1895/96. évi értesítőjében megjelent programmértekezéséről.

A munka nyolcz fejezetből áll, melyek czímei eléggé tájékoznak a könyv tartalmáról, ú. m.: 1. Bevezetés. 2. Előkészületek a külföldön való tartózkodásra. 3. Mily életkorban vállalkozzunk a külföldi tanulmányutra és mily tartamu legyen? 4. A tartózkodás helye. 5. A Párisban való tartózkodás ideje. 6. Szállás. 7. A gyakorlati nyelvismeret. 8. Tárgyismeretek.

Szerzőnk általános bevezetése után, mely az utazásra vonatkozólag találó megjegyzéseket tartalmaz, a francia nyelv kiejtésére vonatkozó igen praktikus tanácsokat osztogat és főleg a phonetikai kiejtésre vonatkozó művek szerzőivel foglalkozik, mint Passyval, kit legjobbnak tart, Bayerrel, Cöttannel, Koschovitzczal; de ezeknél sokkal több hasznát veszik a Párisba készülő tanárok és tanárjelöltek a pensionatusok ama felsorolásának, melyet Rossmann a következő fejezetben nyujt. A szerző ezeket személyes tapasztalatai alapján ajánlja a Párisba készülő idegéneknek. S itt oly adatot találunk, mely a most kiküldött vagy kiküldendő stipendistáinkra lehangelőlag fog hatni; ugyanis egy Párisban töltendő hónap költségeinek minimuma 300—500 frank, a mi a már

előbb fölállított nézetünket, hogy az évi 800 frtos ösztöndíj tulságosan csekély, csak megerősíti.

A külföldön töltendő idő megválasztásra — úgy hiszem — mindenki helyeselni fogja szerzőnek abbeli nézetét, hogy arra legalkalmasabb a próbaévet fordítani, vagy oly időt, mely megelőzi az illetőnek rendes tanárkodását. A francia nyelv elsajátítónak okvetetlenül Párist ajánlja, mert itt nemcsak a francia irodalmi nyelvet elsajátíthatja, hanem még dialektikai tanulmányokat is tehet. A ki csak rövid ideig akar Párisban tartózkodni az a júliustól szeptember végeig eső időt ne válassza, mert ebben az időben az összes tanintézetek, sőt még a jobb színházak is zárva vannak.

Legérdekesebb ama fejezet, melyet szerzőnk a francia nyelv elsajátítására vonatkozó módszerek ismertetésének szentel. Behatóbban foglalkozik a Sorbonne, a «Collège de France» tanáraival és leczkerendjeivel, valamint ismerteti az Institut Catholique és Conservatoire des arts et métiers nevű intézeteket. Rossmann áttér ezek után a különböző iskolák ismertetésére, melyek látogatását, mivel ezt minden nehézség nélkül bárkinek megengedik, a legmelegebben ajánlja, ép úgy — a helyes francia kiejtés céljából — a «Cours de diction» nevű gyakorlati előadásokat is, melyek nagyobb részben elsőrendű színészek vezetése alatt állanak.

A könyv utolsó fejezetében a francia nép jellemének és szokásainak tanulmányozására vonatkozó megjegyzéseket és utbaigazításokat találunk.

Ujabb időben Genf, Lausanne és más svájci egyetemeken a modern nyelvi philologusok számára szüneti cursusokat rendeztek be. De ezek mellett a Párisban való tartózkodásnak kell elsőbbséget adnunk, mert nemcsak hogy a francziák a svájciak francia kiejtését nem tartják helyesnek; de a mi fő ok, Párisban a francia nemzet kulturéletével ismerkedhetik meg a tanár, sőt — mint említők — a francia irodalmi nyelv elsajátítása mellett dialectologiai tanulmányokat is tehet. Azoknak, kik a Párisban való tartózkodásra határozzák el magokat, Rossmann könyvét a legmelegebben ajánlhatjuk.

(Székesfehérvár.)

TÉRI JÓZSEF.